طراحی سوال و سنجش در آموزش زبان و ادبیات

چرا باید از سنجش برای یادگیری به سمت سنجش به مثابه یادگیری حرکت کنیم؟

دیدگاه‌ها و مبانی را مرور کنیم
یک مثال:

دانش‌آموز یک روایت کوتاه نوشته است.

در مدل سنجش برای یادگیری چه‌کار می‌کنیم؟
در مدل سنجش به مثابه یادگیری چه‌کار می‌کنیم؟

وقتی سنجش به موقعیتی برای یادگیری تبدیل می‌شود.

پشتوانه‌ها:

- **فراشناخت**
- **سازنده‌گرایی اجتماعی**
- **عاملیت دانش‌آموز**
- **یادگیری اجتماعی و فرهنگی**
- **تولید معنا و روایت**

حالا از این واژگان کلیدی ایده‌های کاربردی برای کلاس درس استخراج کنیم:
موقعیت یادگیری - سنجش به مثابه آموزش - زبان و ادبیات

مراعات نظیر
پرسش اول: روابط معنایی واژگان
در نمونه‌های زیر بین واژگان مشخص‌شده چه رابطه‌ای وجود دارد؟
(بررسی پاسخ‌ها به عهدهٔ دانش‌آموزان است.)

بیت‌ها را همین الان شما مثال بزنید لطفا!

پرسش دوم: برجسته‌سازی رابطهٔ تناسب و تقابل آن با ترادف و هم‌خانواده
در کدام گزینه‌ها رابطهٔ معنایی واژگان از نوع تناسب است.
(دانش‌آموزان باید بتوانند توضیح دهند گزینه‌های اشتباه، چرا اشتباه هستند.)

پرسش سوم: نمونه‌های زیر دارای آرایهٔ مراعات نظیر هستند. توضیح دهید چرا؟

مضاف‌الیه

پرسش اول: تفاوت ترکیب با واژه با تأکید بر نقش نمای اضافه (ـِ)
لطفا پرسش را همین الان شما طراحی کنید!

پرسش دوم: حاوی تفاوت ترکیب یا انواع ترکیب‌ها باشد (وصفی - اضافی)

پرسش سوم: شامل نمونه‌های پاسخ‌گزین با درجهٔ دشواری پایین باشد.

پرسش چهارم: حل نمونه سوالات هماهنگ و ورودی مدارس خاص به تشخیص دبیر و وضعیت کلاس.

در تمامیِ این مراحل تحلیل پاسخ‌ها بر عهدهٔ دانش‌آموزان است.

این موارد را جدی بگیرید:

- **از صفر شروع نکنید. لزومی ندارد راه‌های رفته از اول طی کنیم. تنها خستگی به دنبال خواهد داشت!**
- **طراحی موقعیت با استفاده از سنجش نیاز به درک دقیق و دانش تخصصی دارد. به این معنی که برای درس دادن مضاف‌الیه من باید بدانم دانش‌آموز از کجا باید همراهی شود و تا کجا. کمی قبل‌تر یا کمی بعدتر باعث می‌شود نتیجهٔ کار در بهترین حالت نباشد.**
- **طراحی به اندیشیدن نیاز دارد. در کلاس و به صورت بداهه امتحان نکنید. مدیریت کلاس از دست می‌رود، برای بازخوردهای احتمالی آماده نیستید و همه چیز به هم می‌ریزد و تکرار این حالت برای یک یا دو بار می‌تواند شما را قانع کند که مگر سخنرانی چه ایرادی دارد؟!**